

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid en het decreet van 23 juni 2023 tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen en tot opheffing van het participatiedecreet van 18 januari 2008 en de bijhorende memorie van toelichting
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

In het kader van een heroriëntering van het participatiebeleid, worden verschillende subsidielijnen uit, ten eerste, het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport en, ten tweede, het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid overgeheveld naar andere decretale kaders. Voor wat betreft het eerste decreet geeft dit aanleiding tot een opheffing van het decreet. Voor wat betreft het tweede decreet blijven enkel de bepalingen met bijkomende richtlijnen voor de gemeentelijke cultuurraden behouden. Voorliggend ontwerp van decreet regelt deze aanpassingen aan beide decreten. Waar nodig worden ook de nodige overgangsbepalingen voorzien.

Daarnaast wijzigt voorliggend ontwerp ook het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen. Ten eerste worden, in het kader van een heroriëntering van het participatiebeleid, de opdrachten van de participatie-instelling voor de vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen (vandaag toegekend aan Demos) ondergebracht bij publiq. Ten tweede wordt een rechtsgrond gecreëerd voor de werking van het UiTwisselingsplatform bij publiq. Via dit platform worden data over het vrijetijdsaanbod in verbinding gebracht met de vraag vanuit de participant. Op termijn is er ook ruimte voor de uitwisseling van data uit andere domeinen (vb. cultuur- en jeugdinfrastructuur).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op volgende inhoudelijke structuurelementen uit de beleidsnota Cultuur 2019-2024:

- ISE C. Culturele organisaties ondersteunen
 - SD C.1 Bijdragen aan de ontwikkeling van een kwalitatief, divers en toegankelijk cultuurlandschap
 - OD C.1.1 Dialoog met het werkveld opzetten in functie van beleidsontwikkeling (relatie met intermediairen)
- ISE D. Culturele projecten stimuleren
 - SD D.3. Stimuleren van een performantere digitale culturele sector
 - OD D.3.1 Digitale innovatie stimuleren via samenwerking, kruisbestuiving en professionalisering

Het dossier speelt in op volgende beleidsdoelstellingen:

- Het regeerakkoord 2019-2024:

“We sporen lokale besturen aan om tussen, te komen in een passende vrijetijdsbesteding voor kinderen die anders onbereikbaar zouden zijn, onder meer met de middelen van het Fonds Vrijetijdsparticipatie.” (p. 90)

“We blijven inzetten op de verbreding, en verdieping van de vrijetijdsparticipatie van alle Vlamingen. Daarvoor zal Vlaanderen de UitPAS verder aanbieden als opstap aan alle geïnteresseerde lokale besturen.” (p. 127)

“We zetten de efficiëntie-oefening in de culturele bovenbouw verder, zodanig dat er meer budget naar de basiswerking kan vloeien.” (p. 128)

De digitalisering van de cultuursector blijft een aandachtspunt. Daartoe verlengen we de opdracht van Publiq en VIAA. We voeren een éénduidig beleid dat versnippering tegengaat, meerwaarde biedt aan de cultuuraanbieder- en gebruiker en werkt in een gezond businessmodel”. (p. 173)

- De beleidsnota Cultuur:

SD A.2. Een ambitieus en onderbouwd cultuurbeleid ontwikkelen met aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen en trends
OD A.2.2. Beleidskader en instrumentarium afstemmen op de huidige ontwikkelingen en tendensen

Om een relevant en actueel cultuurbeleid te voeren stem ik de beleidskaders en reglementering af op recente evoluties in de sector(en) en de samenleving die een voelbare impact hebben op het culturele veld. (p. 13)

SD D.3. Stimuleren van een performantere digitale culturele sector
OD D.3.1. Digitale innovatie stimuleren via samenwerking, kruisbestuiving en professionalisering.

Digitale transformatie impliceert een complete verandering van cultuurproductie (over creatie en verspreiding tot consumptie). Om de voordelen van digitalisering optimaal te benutten, moeten culturele organisaties continu innoveren, en daarbij de behoeften van gebruikers vooropstellen. Digitale culturele content moet vindbaar zijn en efficiënt worden beheerd. Daarnaast roept digitalisering ook nieuwe ethische vraagstukken op. Om de gedeelde uitdagingen aan te kunnen gaan, zal ik ervoor zorgen dat cultuur meegenomen wordt in het geïntegreerd plan voor de verdere digitalisering in Vlaanderen (RA, p. 45). Ik geef mijn administratie de opdracht om strategisch beleid rond de digitale transformatie van de cultuursector i.s.m. VIAA, publiek en Cultuurconnect te operationaliseren (RA, p. 128) en daarbij initiatieven te ontwikkelen met een concrete en meetbare output en maatschappelijke meerwaarde. Ik wil hierbij een balans zoeken tussen korte en middellange termijn acties binnen de werven 'digitale infrastructuur', 'digitale content', 'digitale innovatie' en 'digitale competenties' om zo tijdens deze regeerperiode stappen vooruit te zetten. (p. 27)

Via dit ontwerp van decreet wordt een rechtsgrond gecreëerd voor de exploitatie van het Uitwisselingsplatform door publiek dat de basis vormt voor een datagedreven ecosysteem. Dit ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid tot subsidiëring van deze exploitatie. Daarnaast verankert dit ontwerp van decreet de essentiële elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens die zal plaatsvinden bij de exploitatie van het platform. De beste manier om de uitdagingen aan te gaan en het potentieel van digitale innovatie te realiseren is immers via het opzetten van een ecosysteem waarin alle partijen samenwerken om de gezamenlijke doelen te realiseren. Deze aanpak kadert in de visienota 'Een slagkrachtige cultuursector in digitale tijden' die een coherent strategisch kader en een collectieve aanpak schetst om de digitale transformatie van de cultuursector te stimuleren en te versnellen. (VR 2022 2312 DOC.1582/1BIS en VR 2022 2312 DOC.1582/2BIS).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies met nr 2023/235 werd gegeven op 9 juni 2023.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 15 juni 2023.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 19 juni 2023.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

A.1 Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid

Situering van het participatiebeleid

- Het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport (verder het Participatiedecreet genoemd) is een flankerend en stimulerend decreet en gaat daarbij uit van twee centrale uitgangspunten:

- 1) Een hefboom zijn voor meer gemeenschapsvorming en meer kansen voor het grote publiek om van cultuur, jeugdwerk en sport te kunnen proeven.
- 2) Een stevige partner zijn voor kansengroepen.

Het Participatiedecreet heeft de volgende doelstellingen:

- 1) Het Participatiedecreet stelt participatie, in zijn verschillende dimensies, steeds als eerste en belangrijkste aandachtspunt;
- 2) Het Participatiedecreet werkt aanvullend en ondersteunend voor de sectoraal georganiseerde decreten en beleidsvoering in de domeinen Cultuur, Jeugd en Sport;
- 3) Het Participatiedecreet werkt sectoroverschrijdend en beperkt zich niet tot ofwel het cultuur-, ofwel het jeugd-, ofwel het sportbeleid;
- 4) Het Participatiedecreet biedt een combinatie van ondersteuningsmaatregelen en omvat het structureel inbedden van de beleidsaandacht voor een aantal specifieke doelgroepen, de verankering van enkele specifieke en sectoroverschrijdende participatie-instellingen en het creëren van een subsidiekader voor vernieuwing rond participatie.

Het Participatiedecreet voorziet op dit moment nog volgende subsidie-instrumenten:

- 1) Structurele subsidies aan participatie-instellingen voor enerzijds de verhoging en verbreding van de participatie en anderzijds voor de vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen;
- 2) Structurele subsidies aan verenigingen met een specifieke opdracht met betrekking tot het verenigingsleven;
- 3) Structurele subsidies aan een vereniging ter bevordering van de culturele en sportieve participatie van gedetineerden;
- 4) Structurele subsidies aan gevangenisbibliotheken;
- 5) Projectsubsidies voor projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport;
- 6) Structurele subsidies voor lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede;
- 7) Structurele subsidies voor hobbyverenigingen voor de landelijke en op participatie gerichte activiteiten.

Situering van het lokaal cultuurbeleid

- Het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid (verder het decreet Lokaal Cultuurbeleid genoemd) verving het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid. Vanwege het Planlastendecreet moest de Vlaamse overheid diverse sectorale decreten aanpassen aan de nieuwe, vereenvoudigde werkwijze met betrekking tot plan- en rapporteringsverplichtingen voor lokale besturen.

Het decreet Lokaal Cultuurbeleid bestendigde het gevoerde beleid, maar ging een stap verder door lokale besturen nog meer verantwoordelijkheid te geven om het beleid op maat in te vullen. Het decreet zorgde voor een vereenvoudiging van de regelgeving door zich te conformeren aan de regels van het Planlastendecreet.

Het decreet Lokaal Cultuurbeleid stelde volgende doelstellingen voorop:

- 1) Aanpassing aan het Planlastendecreet;
- 2) Een integraal cultuurbeleid op gemeentelijk vlak stimuleren door gemeentebesturen een grote beleidsruimte te geven en hen te responsabiliseren voor hun cultuurbeleid;
- 3) Kwaliteitsbevorderend werken door dynamiek en vernieuwing te stimuleren;
- 4) De aandacht voor een duurzaam cultuurbeleid op gemeentelijk vlak vergroten, met bijzondere aandacht voor de openbare bibliotheek en het cultuurcentrum;
- 5) De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden behouden;
- 6) Voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een aparte regeling voorzien;
- 7) De subsidiëring van de organisaties met een specifieke opdracht op elkaar afstemmen;
- 8) Conform het witboek Interne Staatshervorming de bevoegdheden die de provincies in de toekomst nog zullen kunnen uitvoeren, decretaal verankeren.

Het decreet Lokaal Cultuurbeleid voorziet momenteel nog volgende subsidie-instrumenten:

- 1) Structurele subsidies aan organisaties met een specifieke opdracht, voor enerzijds de ondersteuning van gemeenten bij de digitale uitdagingen van hun cultuurbeleid en anderzijds voor voorzieningen voor bijzondere doelgroepen;
- 2) Werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de uitvoering van het cultuurbeleidsplan;
- 3) Werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de organisatie van de gemeentelijke, Nederlandstalige openbare bibliotheek;
- 4) Een subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

A.2 Het UiTWisselingsplatform

Situering van het beleid inzake de digitale transformatie van de cultuursector

In het regeerakkoord 2019-2024 kondigde de Vlaamse Regering aan dat de digitalisering van de cultuursector een aandachtspunt blijft:

“We voeren een éénduidig beleid dat versnippering tegengaat, meerwaarde biedt aan de cultuuraanbieder- en gebruiker en werkt in een gezond businessmodel.” (regeerakkoord p. 173)

De beleidsnota Cultuur 2019-2024 wil een performante digitale culturele sector stimuleren (SD D.3). In OD D.3.1 (digitale innovatie stimuleren via samenwerking, kruisbestuiving en professionalisering) wordt dit als volgt gesteld:

“Digitale transformatie impliceert een complete verandering van cultuurproductie (over creatie en verspreiding tot consumptie). Om de voordelen van digitalisering optimaal te benutten, moeten culturele organisaties continu innoveren, en daarbij de behoeften van gebruikers vooropstellen. Digitale culturele content moet vindbaar zijn en efficiënt worden beheerd. Daarnaast roept digitalisering ook nieuwe ethische vraagstukken op. Om de gedeelde uitdagingen aan te kunnen gaan, zal ik ervoor zorgen dat cultuur meegenomen wordt in het geïntegreerd plan voor de verdere digitalisering in Vlaanderen (RA, p. 45). Ik geef mijn administratie de opdracht om strategisch beleid rond de digitale transformatie van de cultuursector i.s.m. VIAA, publiq en Cultuurconnect te operationaliseren (RA, p. 128) en daarbij initiatieven te ontwikkelen met een concrete en meetbare output en maatschappelijke meerwaarde. Ik wil hierbij een balans zoeken tussen korte en middellange termijn acties binnen de werven ‘digitale infrastructuur’, ‘digitale content’, ‘digitale innovatie’ en ‘digitale competenties’ om zo tijdens deze regeerperiode stappen vooruit te zetten.” (Beleidsnota Cultuur p. 27)

Het UiTWisselingsplatform draagt bij aan de realisatie van dergelijke performante digitale culturele sector.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 stelt de ambitie voorop om blijvend in te zetten op de verbreding en verdieping van de vrijetijdsparticipatie van alle Vlamingen. De beleidsnota Cultuur 2019-2024 (Parl. St. VI. Parl. 2019-20, nr. 123/1) bevestigt deze ambitie, maar geeft tegelijk aan de beleidskaders en reglementering te zullen afstemmen op recente evoluties in de sector, door middel van een optimalisatie van het Participatiedecreet. De resterende subsidielijnen uit het decreet Lokaal Cultuurbeleid worden meegenomen in deze oefening.

Bij deze optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid wordt uitgegaan van volgende drie krachtlijnen:

1. Vrijetijdsparticipatie als opdracht van de verschillende ministers en beleidsdomeinen

Het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid bevatten tal van subsidielijnen om, in brede zin, vrijetijdsparticipatie te stimuleren. Het was de verdienste van het Participatiedecreet dat het, bij zijn inwerkingtreding in 2008, over de beleidsdomeinen heen expliciete aandacht voor vrijetijdsparticipatie op de agenda zette en een aantal methodieken en instrumenten ingang deed vinden. Vijftien jaar later stellen we vast dat participatie verankerd is binnen verschillende sectordecreten, hetzij binnen cultuur, hetzij binnen andere beleidsdomeinen. Het illustreert dat men participatiebeleid beschouwt als een kernopdracht van de verschillende ministers en beleidsdomeinen. Het is dan ook aangewezen om de methodieken en instrumenten die hun nut hebben bewezen een plaats te geven binnen deze decreten.

2. Minder versnippering, meer focus en impact

Momenteel voorzien het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid in tal van zeer uiteenlopende subsidielijnen. In sommige gevallen zijn de middelen die hiertegenover staan eerder beperkt. Daarnaast is soms ook sprake van overlap met andere subsidielijnen. Bovendien zijn er tal van steunpunten en organisaties, erkend en gesubsidieerd vanuit deze decreten, die overheden en actoren op het terrein ondersteunen. Soms werken ze vanuit dezelfde doelstellingen en zijn er raakvlakken in hun opdrachten. Die versnippering in het landschap willen we aanpakken.

3. Lokale besturen als regisseurs van het participatiebeleid

Lokale besturen zijn de logische regisseur van een doelgericht participatiebeleid. Ze staan het dichtst bij de burger en hebben het beste zicht op de uitdagingen die zich lokaal stellen op het gebied van vrijetijdsparticipatie. Het beleid wil de lokale besturen dan ook ten volle ondersteunen in die regierol, enerzijds door subsidielijnen, waar relevant, te focussen op lokale besturen, anderzijds door de ondersteunende actoren uit de bovenbouw ook een duidelijke rol te geven in het ondersteunen van lokale besturen via kennis en expertise op vlak van vrijetijdsparticipatie. Om het Vlaamse beleid zo sterk mogelijk te ontplooiën in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt een specifiek hoofdstuk toegevoegd aan het Bovenlokaal Cultuurdecreet voor de betrokken (sectorale) middelen.

In het kader van deze optimalisatie- en heroriënteringsoefening werd de mogelijkheid onderzocht om het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid op te heffen. Daarbij werd per subsidielijn nagegaan welke optie te verkiezen is.

1. Overhevelen naar een ander Vlaams beleidsveld of -domein

- De Rode Antraciet wordt momenteel gesubsidieerd op basis van het Participatiedecreet. Vermits de coördinatie van de Vlaamse hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden behoort tot het beleidsveld Justitie en Handhaving, wordt de ondersteuning van De Rode Antraciet ondergebracht binnen dit beleidsveld. Via medeondertekening van de beheersovereenkomst met De Rode Antraciet door de ministers van Cultuur en Sport, blijft structurele afstemming en samenwerking gegarandeerd. De overheveling gaat in op 1 januari 2024.

- De huidige opdrachten van de volgende drie verenigingen met een specifieke opdracht zullen worden opgenomen door andere beleidsvelden, namelijk:

- Samen:

Samen (de 'Verenigde Verenigingen') is een belangenbehartiger van middenveldorganisaties. De vzw ontvangt een jaarlijkse projectsubsidie vanuit het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse

Zaken en Justitie (in casu Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken) om het Charter tussen de Vlaamse Regering en 'de Verenigde Verenigingen' 2020-2024 uit te voeren.

De specifieke opdracht van Samen in het kader van het Participatiedecreet wordt opgenomen in de bestaande overeenkomst met Verenigde Verenigingen van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. De overheveling gaat in op 1 januari 2025.

- Vlaams Netwerk tegen Armoede:

De algemene werking van het Vlaams Netwerk wordt gesubsidieerd vanuit het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin via artikel 11, 12, 13, 14 en 15 van het decreet van 21 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding, gewijzigd bij het decreet van 18 juli 2008. Via het Participatiedecreet werd een bijkomend personeelslid gesubsidieerd dat ervoor zorgt dat voor cultuur, jeugd en sport overleg plaatsvindt met personen in armoede en dat deelname garandeert aan het Permanent Verticaal ArmoedeOverleg (VPAO) met de ministers bevoegd voor jeugd, cultuur en sport. Daarnaast wordt dit personeelslid eveneens betrokken bij de werking van Demos en de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie.

Deze subsidielijn wordt ondergebracht binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en deze specifieke opdracht wordt in hun bestaande overeenkomst met het Netwerk tegen Armoede opgenomen. Afstemming tussen beide beleidsdomeinen wordt voorzien. De overheveling gaat in op 1 januari 2024.

- LEVL:

LEVL fungeert als de nieuwe participatieorganisatie binnen het integratie- en inburgeringsbeleid, en is eveneens de rechtsopvolger van het Minderhedenforum. LEVL wordt daarnaast gesubsidieerd als een vereniging met een specifieke opdracht m.b.t. het verenigingsleven in het kader van het Participatiedecreet.

Deze subsidielijn wordt ondergebracht binnen het beleidsveld Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering en deze specifieke opdracht wordt opgenomen in hun bestaande overeenkomst met LEVL. Er wordt afstemming voorzien tussen beide beleidsdomeinen. De overheveling gaat in op 1 januari 2024.

2. Onderbrengen in een ander cultuurdecreet

- Er werd beslist om volgende subsidielijnen uit het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid op te nemen in het ontwerp van Bovenlokaal Cultuurdecreet:

- 1) uit het Participatiedecreet:

- de subsidielijn lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede, waarbij deze worden omgevormd naar bovenlokale netwerken.

- 2) uit het decreet Lokaal Cultuurbeleid:

- werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de uitvoering van het cultuurbeleidsplan;
- werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de organisatie van de gemeentelijke Nederlandstalige openbare bibliotheek;
- een subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

- Daarnaast werd beslist om volgende subsidielijnen op te nemen in het ontwerp van decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen:

- 1) De subsidielijn vermeld in de artikelen 3 en 4 van het Participatiedecreet (subsidie inzake communicatie- en informatiedienstverlening) – toegekend aan publiek in artikel 4 van het ontwerp van decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen;

- 2) De subsidielijn vermeld in de artikelen 10 en 11 van het Participatiedecreet (subsidie inzake vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen) – toegekend aan publiek in artikel 4 van het ontwerp van decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen (via artikel 10 van voorliggend ontwerp van decreet dat het oorspronkelijke artikel 4 op dit punt wijzigt)
- 3) De subsidielijn vermeld in de artikelen 20 en 21 van het decreet Lokaal Cultuurbeleid (ondersteuning van het integraal lokaal cultuurbeleid) – toegekend aan Cultuurconnect in artikel 6 van het ontwerp van decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen;

- Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, de vierde vereniging met een specifieke opdracht, wordt in een nieuw, eigen decreet verankerd. Zowel verenigingen als lokale besturen kunnen bij het steunpunt terecht voor advies over o.a. de Vrijwilligerswet en onkostenvergoedingen. Het steunpunt is ook partner in het gecoördineerde Vlaams vrijwilligersbeleid van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering keurde op 21 april 2023 het ontwerp van decreet definitief goed en het werd bij het Vlaams Parlement ingediend.

3. Stopzetten van een subsidielijn wegens niet meer doelmatig

Met voorliggend ontwerp van decreet worden een aantal overgebleven subsidielijnen uit het Participatiedecreet opgeheven.

- Participatieprojecten

De Vlaamse overheid subsidieerde jaarlijks participatieve projecten die kansengroepen op weg helpen naar het cultuur-, jeugdwerk- of sportaanbod, of initiatieven die uitgaan van kansengroepen. Met ingang van 1 januari 2020 werden geen nieuwe aanvraagrondes van de projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport meer ingericht. Organisaties die in het verleden gebruik maakten van deze subsidielijn werden al geïnformeerd over andere bestaande subsidielijnen. Ook binnen het geactualiseerde horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan zijn diverse initiatieven opgenomen die kunnen bijdragen aan de participatie van kansengroepen.

- Hobbyverenigingen

Het Participatiedecreet voorziet in een subsidielijn voor hobbyverenigingen met een landelijke werking. Een hobbyvereniging wordt hierbij gedefinieerd als “een vereniging waarbinnen op een georganiseerde wijze en in groepsverband een vrijetijdsbesteding wordt beoefend”. Deze omschrijving is zeer ruim te interpreteren en zorgt daardoor voor een potentieel erg brede instroom van verenigingen. De evidentie voor de subsidiëring van deze organisaties binnen de huidige opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd en Media is achterhaald en de subsidielijn wordt geschrapt.

4. Nog te beslissen

Voor volgende subsidielijnen wordt nog gezocht naar een adequate oplossing:

- De gevangenisbibliotheken

De Vlaamse overheid voorziet in de mogelijkheid om de reguliere bibliotheekwerking van de lokale openbare bibliotheken uit te breiden naar de gevangenis op hun grondgebied door het afsluiten van convenanten tussen de Vlaamse overheid en de gemeenten met een gevangenis. Deze worden geconcretiseerd in afsprakennota's tussen gevangenisdirecties en de gemeenten. Gemeenten met zo'n convenant en afsprakennota kunnen ook een subsidie aanvragen om de gevangenisbibliotheek te digitaliseren via de installatie van RFID (Radio Frequentie Identificatie).

- De voorzieningen voor bijzondere doelgroepen (Luisterpuntbibliotheek, Zorgbib, Transkript, Blindenzorg Licht en Liefde).

- Luisterpuntbibliotheek

Luisterpuntbibliotheek is de Vlaamse openbare bibliotheek voor personen met een leesbeperking (blind, slechtziend, fysieke beperking, afasie, dyslexie). Iedereen die niet of moeilijk gewone gedrukte boeken kan lezen, kan bij Luisterpunt terecht voor boeken in aangepast leesformaat (luisterboeken en brailleboeken).

- Zorgbib Rode Kruis-Vlaanderen

De Zorgbib is een bibliotheekvoorziening voor langdurige zieken en personen die verblijven in een rustoord, een rust- en verzorgingstehuis of een ziekenhuis. Via de inzet van vrijwilligers wordt ook ingezet op het sociale aspect (kort bezoek, een gesprekje of een ontspannende activiteit met patiënten en bewoners).

- Blindenzorg Licht en Liefde en Transkript.

Het betreft productiecentra van lectuur in aangepaste leesvormen, zoals brailleboeken, luisterboeken, luisterkranten en luistertijdschriften.

Om voldoende tijd te voorzien om ook voor deze subsidielijnen een oplossing te vinden, wordt in dit ontwerp voorzien dat beide subsidielijnen van kracht blijven tot en met 31 december 2025.

Wijzigingen aan het decreet van [...] tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen

De digitalisering van de cultuursector is als aandachtspunt opgenomen in het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024. Om een invulling te geven aan deze doelstelling werkt het departement CJM sinds 2020 samen met Digitaal Vlaanderen een aanpak uit voor de digitale transformatie van de cultuursector. Het beleidskader geeft aan hoe om te gaan met de uitdagingen en effecten die digitale technologie aan de cultuursector stelt en schetst een visie op hoe het bewaren, verspreiden en voor een breed publiek beschikbaar maken van culturele content kan worden gestimuleerd in een omgeving die onder invloed van nieuwe technologieën digitaliseert.

Vanuit het relanceplan werd het programma 'Doelgericht Digitaal Transformeren' naar voor geschoven als prioriteit. Dit project is een eerste belangrijke stap in de operationalisering van de digitale transformatie. Door de brede waaier van het culturele aanbod te verbinden met geïnteresseerde participanten wordt de vrijetijdsparticipatie verhoogd en een impuls gegeven aan een datagedreven beleid. Data zijn immers de grondstof voor de digitale transformatie. Standaardisering zorgt ervoor dat data kunnen stromen. Door het werken met standaarden voor de digitale gegevensontsluiting wordt de informatie voor alle partijen toegankelijk en wordt het hergebruik van data geoptimaliseerd.

Om een digitale transformatie mogelijk te maken moeten de burgers hier klaar voor zijn en moet de oplossing aandacht hebben voor een geïntegreerde ervaring. Een antwoord hierop bestaat uit een interoperabel ecosysteem dat verschillende databronnen verbindt en wat de gebruikerservaring verbetert. Vaak zijn de beschikbare data bij de individuele aanbieders beperkt en van lage kwaliteit en slaagt men er hierdoor niet in om hun (potentiële) klanten de beste service te geven. Daardoor blijft de burger verstoken van minstens twee zaken, waarop we met dit platform willen inzetten:

a) Het optimaliseren van de gebruikerservaring

Dit is de einddoelstelling waarbij het beleid in eerste instantie focust op de onderliggende voorwaarde, namelijk de creatie van een open cultureel ecosysteem. Het beleidskader met betrekking tot de digitale transformatie van de cultuursector heeft m.a.w. als doelstelling om maatschappelijke meerwaarde te creëren door het stimuleren van digitale innovatie.

b) Aanbevelingen voor nieuw aanbod

Het samenbrengen van culturele diensten of producten op een centrale plaats biedt als voordeel voor de eindgebruiker dat nieuwe/extra producten kunnen aangeraden worden die aansluiten bij zijn profiel, zoekgedrag of aankoopgedrag, zonder vast te zitten in de silo's van individuele aanbieders. Op die manier verhoogt de relevantie van wat aangeboden wordt en kan de participant nieuwe dingen ontdekken.

Daarnaast zal een datagedreven aanpak ook een belangrijke meerwaarde genereren voor de cultuursector zelf in functie van bijvoorbeeld procesoptimalisatie, het bereiken van (nieuwe) doelgroepen, ...

De transversale werking van publiek en de ervaring die publiek opgebouwd heeft, vormen goede uitgangspunten om het beheer van dergelijk datagedreven, digitaal ecosysteem aan publiek over te dragen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid

- Om het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid te optimaliseren en te heroriënteren, heeft de Vlaamse Regering de resterende subsidielijnen uit beide decreten ofwel overgeheveld naar andere beleidsdomeinen en -velden, ofwel opgenomen in een ander bestaand, hernoemd of nieuw cultuurdecreet of afgeschaft.

Voor wat betreft het eerste decreet geeft dit aanleiding tot een opheffing van het decreet. Voor wat betreft het tweede decreet blijven enkel de bepalingen met bijkomende richtlijnen voor de gemeentelijke cultuurraden behouden. Voorliggend ontwerp van decreet regelt deze aanpassingen aan beide decreten. Om ervoor te zorgen dat ook nog over de resterende subsidielijnen binnen een redelijke tijd een definitieve beslissing wordt genomen, voorziet het ontwerp van decreet dat beide subsidielijnen van kracht blijven tot en met 31 december 2025.

Wijzigingen aan het decreet van [...] tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen

- In het kader van de relancemaatregelen stimuleerde de Vlaamse Regering de digitale transformatie van de cultuursector. Op 16 juli 2021 gaf ze goedkeuring aan de principes voor de operationalisering van het project 'Doelgericht Digitaal Transformeren'. (VR 2021 1607 VV DOC.0112/1BIS). Dit project levert het UiTwisselingsplatform op dat een belangrijke impuls geeft aan de cultuursector op het gebied van een data gedreven aanpak door bij te dragen aan:

- Optimaliseren van de gebruikerservaring
- Verhogen van de digitale participatie
- Ondersteunen van de digitale transformatie van het cultuur ecosysteem
- Verbinden van verschillende initiatieven binnen de culturele sector in een netwerk
- Gedecentraliseerd databeheer en opzet voor doorgedreven data-analyses

Via dit ontwerp van decreet wordt een rechtsgrond gecreëerd voor de exploitatie van het UiTwisselingsplatform door publiek dat de basis vormt voor een datagedreven ecosysteem.

Dit ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid tot subsidiëring van deze exploitatie. Daarnaast verankert dit ontwerp van decreet de essentiële elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens die zal plaatsvinden bij de exploitatie van het platform. De beste manier om de

uitdagingen aan te gaan en het potentieel van digitale innovatie te realiseren is immers via het opzetten van een ecosysteem waarin alle partijen samenwerken om de gezamenlijke doelen te realiseren. Deze aanpak kadert in de visienota 'Een slagkrachtige cultuursector in digitale tijden' die een coherent strategisch kader en een collectieve aanpak schetst om de digitale transformatie van de cultuursector te stimuleren en te versnellen. (VR 2022 2312 DOC.1582/1BIS en VR 2022 2312 DOC.1582/2BIS).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen wordt verwezen naar *II. Toelichting bij de artikelen* in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De opheffing van het Participatiedecreet en de wijziging van het decreet betreffende het lokaal cultuurbeleid heeft slechts een minimale budgettaire impact. Uitgangspunt is immers dat, als een bepaalde subsidielijn wordt ondergebracht binnen een ander decretaal kader, ook de corresponderende middelen worden overgeheveld. Een overzicht van de subsidiebedragen 2023 en 2024, met de begrotingsartikels, voor de betrokken subsidielijnen is te vinden in de bijlage bij deze nota.

De invoering van de mogelijkheid tot subsidiëring van het Uitwisselingsplatform heeft op zichzelf geen budgettaire impact. Het maximale bedrag dat in het betreffende jaar kan worden aangewend voor de uitvoering van dit decreet wordt bepaald in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Regering, die het Vlaams Parlement jaarlijks goedkeurt (zoals bepaald in artikel 4).

De Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 15 juni 2023, mits rekening gehouden wordt met de opmerkingen onder punt 3.1 van het advies (onder 'wettelijkheid en regelmatigheid') over de integratie van Demos in publiq.

De gesprekken tussen Demos en publiq zijn intussen opgestart. Afhankelijk van het gekozen scenario voor integratie zal bekeken worden welke consequenties op vlak van financiën en personeel dit heeft voor de betrokken organisaties. Het plan dat publiq op 15 juni 2024 moet indienen (cf. art. 21 van het decreet) zal op dit vlak duidelijkheid moeten verschaffen.

De subsidielijn als expertisecentrum voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen in cultuur, jeugd en sport in het Participatiedecreet zal worden opgeheven. De reserves die Demos vzw in het kader van dat decreet heeft aangelegd ten laste van subsidies zullen daarom moeten worden afgerekend conform de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën op het moment dat Demos vzw niet meer wordt gesubsidieerd op basis van het Participatiedecreet (dus op 01/01/2025).

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 19 juni 2023.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft potentieel een grote positieve impact op de werking van de lokale besturen doordat ook dienstverleningsprocessen op dat niveau worden geoptimaliseerd en meer worden geïntegreerd met initiatieven die op Vlaams niveau genomen worden. Het voorontwerp van decreet heeft evenwel geen directe weerslag op personeel, werkingsuitgaven, investeringen en schulden of ontvangsten van de gemeenten en provincies.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, wordt het ontwerp van decreet voor advies voorgelegd aan de SARC, VTC en GBA.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot opheffing van het Participatiedecreet van 18 januari 2008, tot wijziging van het decreet van 8 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid en tot wijziging van het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de cultuur:

2.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;

2.2. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse toezichtcommissie voor de bescherming van persoonsgegevens (VTC), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;

2.3. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van zestig dagen;

2.4. te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,

2.5. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als

de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

Bijlage: Overzicht subsidiebedragen 2023 en 2024 (met begrotingsartikels)